

Kainuun ELY-keskus

työvoima-asiantuntija Atte Laitinen

p. 029 5023 886

etunimi.sukunimi@ely-keskus.fi

johtava asiantuntija Taina Leinonen

puh. 029 502 3065

etunimi.sukunimi@ely-keskus.fi

Lapin ELY-keskus

strategiapäällikkö Heino Vasara

p. 0295 039 689

etunimi.sukunimi@ely-keskus.fi

tutkija Tuula Uusipaavalniemi

p. 0295 037 142

etunimi.sukunimi@ely-keskus.fi

KEHA-keskus

strategiajohtaja Jouko Nieminen

p. 0295 022 769

etunimi.sukunimi@ely-keskus.fi

3 Uusimaa

Taulukko 2. Avainluvut Uudellamaalla.

	Tuoreimman tiedon ajankohta	Tuorein tieto	Vuosi sitten	Viisi vuotta sitten	Muutos vuodessa	Muutos viidessä vuodessa
Väkiluku	2022	1 733 033	1 714 741	1 655 624	1,1 %	4,7 %
Työttömät työnhakijat laskentapäivänä	helmikuu 2024	95 166	83 912	70 304	13,4 %	35,4 %
Alle 25-v. työttömät työnhakijat	helmikuu 2024	8 474	7 104	6 475	19,3 %	30,9 %
Pitkäaikaistyöttömät	helmikuu 2024	35 221	33 348	21 847	5,6 %	61,2 %
Työttömien työnhakijoiden %-osuus työvoimasta	helmikuu 2024	10,5	9,4	8,2	1,1 %-yks.	2,3 %-yks.
Uudet avoimet työpaikat kuukauden aikana	helmikuu 2024	19 172	27 119	26 686	-29,3 %	-28,2 %

Yleiskuva alueen tilanteesta ja näkymistä

Uudenmaan alue koostuu 26:sta väkiluvultaan ja elinkeinorakenteeltaan hyvin erilaisesta kunnasta. Uudellamaalla asuu väestön ennakkotilaston mukaan 1,8 miljoonaa ihmistä, joista 675 000 asuu Helsingissä, 314 000 Espoossa ja 247 000 Vantaalla. Uudenmaan väestöluvultaan pienimmät kunnat ovat Lapinjärvi (2 500 asukasta), Pukkila (1 800 asukasta) ja Myrskylä (1 800 asukasta). Alue kokonaisuutena edustaa kolmannesta koko Suomen väestöstä ja työpaikoista sekä 40 prosenttia bruttokansantuotteesta. Alueen bruttokansantuote per asukas ylittää reilulla viidenneksellä koko maan keskiarvon, mikä kuvastaa sen taloudellista merkitystä ja asemaa verrattuna muihin alueisiin Suomessa.

Uusimaa on pääkaupunkiseutuna vahva aluetaloudellisesti ja hyöttyy laaja-alaisesti niin yritystoiminnan monipuolisuudesta, osaamisintensiivisten palveluiden merkittävästä osuudesta kuin valtionhallinnon keskittymästä. Yli 75 prosenttia Uudenmaan työpaikoista sijaitsee pääkaupunkiseudulla. Alueen elinkeinoelämä on rikasta, ja se erottuu positiivisesti eurooppalaisella tasolla useiden mittareiden mukaan. Euroopan komission alueellisen kilpailukyvyn indeksi asettaa Uudenmaan peruskoulutuksen, korkeakoulutuksen ja elinikäisen oppimisen osalta Euroopan toiseksi parhaaksi alueeksi. Vankalle hopeasijalle Uusimaa pääsee myös instituutioiden laadun eli hyvän hallinnon osalta.

Uusimaa on Suomen suurin väestö- ja kasvukeskus ja merkittävin yhtenäinen työskäyntialue. Uudenmaan keskeisimpiin vahvuuksiin kuuluu huomattava väestöpohja ja jatkuva kasvu. Alueen väestö kasvaa määrällisesti eniten Suomessa sisäisen muuttoliikkeen, luonnollisen väestönlisäyksen ja maahanmuuton seurauksena. Väestörakenne alueella sisältää valtakunnallisesti korkeimman osuuden 15–64-vuotiaita samalla kun keski-ikä on maan matalampia, minkä ansiosta Uudellamaalla on erityisen paljon työikäisiä. Lisäksi korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden osuus väestöstä on 40 prosenttia, mikä on Suomen suurin.

Uudenmaan väestöennuste vuodelle 2040 on 1,9 miljoonaa asukasta. Ulkomaalaisten suorat rekrytoinnit, työperäinen sekä muu maahanmuutto kohdentuvat voimakkaasti juuri Uudellemaalle, minkä johdosta vieraskielisten määrän ennustetaan lähes kaksinkertaistuvan vuoteen 2040 mennessä. Suomen vieraskielisistä vajaa 60 prosenttia asuu Uudellamaalla ja heidän väestöosuutensa kasvaa ennusteen mukaan Uudellamaalla nykyisestä 17 lähes 30 prosenttiin vuoteen 2040 mennessä. Maakunnan väestönkasvun ennustetaan keskittyvän kuluvaan vuosikymmenen aikana kokonaisuudessaan Helsingin seutukuntaan.

Uudenmaan liikenneyhteydet ovat kansallisesti tarkasteltuna korkealla tasolla, mutta samalla on huomioitava alueelliset erot Uudenmaan sisällä. Yhteyksien kehittämiseen panostetaan laajentamalla ja monipuolistamalla raideliikennettä voimakkaasti, mistä uusimpana on pääkaupunkiseutua palveleva uusi pikaraitiolinja, ns. Raide-Jokeri. Lisäksi Vantaan suunnitelma rakentaa raitiovaunurata, joka olisi uusi yhteys Helsinki-Vantaan lentoasemalle ja kytkentä pääraata Tikkurilassa, on hyvin pitkällä toteutuksessa ja rakentaminen voi alkaa syksyllä 2024. Istuva hallitus edistää myös Turun tunnin juna -hanketta, joka käynnistyessään parantaisi Salo–Kupittaa-väliä helpottaen Uudenmaan ja Varsinais-Suomen välistä pendelöintiä, sekä rakentamalla Espoo–Lohja-rata, kytkisi Lohjan ja Vihdin tiiviiksi osaksi Helsingin työssäkäyntialuetta.

Suomen muihin maakuntiin verrattuna Uudenmaan asema kansainvälisen henkilöliikenteen saavutettavuuden ja logistiikan näkökulmasta vahvistuu entisestään investointien myötä jo olemassa oleva infrastruktuuri huomioon ottaen. Helsinki-Vantaan lentoasemaa on kehitetty palvelemaan entistä paremmin kansainvälisiä lentoyhteyksiä niin henkilö- kuin tavaraliikenteen osalta. Maakunnan viisi satamaa omalta osaltaan palvelevat myös matkustaja- ja tavaraliikennettä. Erityisesti Helsingin satama on selkeästi Suomen suurin ja eurooppalaisessa mittakaavassa merkittävä matkustajasatama, ja samalla suurin yleissatama. Palautuminen pandemian aiheuttamasta liikenteen laskusta on alkanut ja vaikka kaikilta osin esimerkiksi henkilöliikenteen osalta ei ole vielä päästy aikaisempien vuosien huippujen tasolle, paranee tilanne askeleittain.

Talouden taantuman takia epävarmuus ja varovaisuus ovat leimanneet yleistä tunnelmaa voimakkaasti, vaikka Uudellamaalla ei ole nähty äkillisiä muutoksia talouden tai työllisyyden osalta. Epävarmuus näkyy myös liikepankkien, valtiovarainministeriön ja Suomen pankin talouskasvun arvioissa, jotka ovat heikentyneet tasaisesti. Jälkimmäisen ennuste taantuman jatkumisesta vuoden 2024 ajan, jolloin bruttokansantuote supistuu 0,5 prosenttia, vastaa alueasiantuntijoiden arvioita kokonaistilanteesta. Lisäksi myös arvio talouden elpymisen alkamisesta jo loppuvuodesta ja positiivisen kasvun jatkumisesta vuodesta 2025 alkaen noudattaa näitä näkemyksiä.

Tilastokeskuksen tuottamien Suomen talouden kehitystä koskevien tietojen mukaan arvonlisäys eri toimialoilla on edellisenä vuonna 2023 ollut negatiivinen 0,7 prosenttia eli laskenut 1,6 mrd.€. Voimakkainta lasku on ollut rakentamisen- ja teollisuuden toimialoilla, vaikka tilanne jälkimmäisen sisällä on vaihdellut riippuen tuotantoalasta. Palvelut ovat kannatelleet taloutta ja arvonlisäys pysyi kokonaisuudessa positiivisena mutta kääntyi negatiiviseksi loppuvuodesta niin yksityisten kuin julkisten palveluiden osalta. Tilannetta kuvaa elinkeinoelämän luottamuksen lasku kaikilla päätoimialoilla teollisuutta lukuun ottamatta Elinkeinoelämän keskusliiton luottamusindikaattorien mukaan. Erityisen voimakkaasti luottamus on laskenut rakentamisen toimialalla mutta myös palveluiden ja vähittäiskaupan osalta.

Tilastokeskuksen tietojen mukaan edellisen vuoden aikana myös kotitalouksien kulutus on laskenut kolmella viimeisimmällä neljänneksellä mutta työllisyystilanteen pysyessä suhdannetilanteeseen nähden hyvänä, inflaation laskiessa ja palkan- korotusten johdosta kotitalouksien ostovoima vahvistuu ja yleisesti myös luottamus alkaa palautumaan. Kotitalouksien ja myös muiden talouden toimijoiden kulutusta saattaa nostaa Euroopan keskuspankin ohjauskorkojen laskeminen, mitä monet taloustieteilijät pitävät todennäköisenä kesän 2024 alussa.

Odotetun talouden palautumisen esteenä olevat riskit liittyvät suurelta osin maailmanpoliittiseen ja euroalueen kokonaistilanteisiin. Geopoliittiset jännitteet niin Euroopassa kuin Lähi-idässä ovat korkealla, kun samalla taloudellispoliittiset suhteet Itä-Aasiaan luovat laajempaa keskustelua Euroopan unionissa. Riskien realisoitumisella voi siten olla monimuotoisia vaikutuksia tulevaisuuden kehitykseen. Euroalueen pitkittyvä inflaatio ja korkojen laskun lykkääntyminen myös tekisivät taantumasta pitkäkestoisemman. Kotimaassa konkreettiset riskit liittyvät erityisesti asuntorakentamisen ja -markkinoiden vaikeaan tilanteeseen, jos se pitkittyy tai syvenee. Lisäksi epävakaus työmarkkinoilla uudistamisen johdosta luo epävarmuutta ennustamiseen, koska uudistusten lopullista laajuutta ja vaikutuksia on vaikea arvioida.

Elinkeinoelämän tilanne ja näkymät

Yritysten suhdannenäkymät Uudellamaalla ovat kohentuneet vuodentakaisesta, mutta saavat Elinkeinoelämän keskusliiton tammikuun 2024 suhdannebarometrissa mollivoittoisen saldoluvun -15. Vastaajista 58 prosenttia tunnistaa heikon kysynnän olevan suurin kasvun este. Molemmat arviot noudattava valtakunnallista arviota hieman pessimistisemmin.

Kevään 2024 Pk-yritysbarometrin mukaan yleiset suhdannenäkymät vaihtelevat maakunnan sisällä jonkin verran. Helsingissä saldoluku oli positiivisin -8 ja negatiivisin Vantaan seudulla luvulla -20, kun koko maan saldoluku oli -14. Helsingissä näkemykset liikevaihdon ja kannattavuuden kehityksestä olivat myös muuta Uuttamaata ja valtakunnallista keskiarvoa korkeammalla. Yritykset ennakoivat liikevaihtojen kasvavan mutta kannattavuus tulee laskemaan tästä huolimatta.

Uudenmaan Pk-yritysbarometriin vastanneet arvioivat investointien arvon sekä tuotannon ja tuotteiden kehityksen laskevan tulevana vuonna. Keskimäärin arviot olivat maltillisesti valoisempia kuin muualla maassa, mutta erityisesti investointien arvon katsottiin laskevan selkeästi. Samoin OP:n suuryritystutkimuksessa vastaajat arvioivat pääosan investoinneista turvaavan ensi sijassa nykyistä toimintaa uuden liiketoiminnan kehittämisen sijaan. Arviot ovat heikentyneet merkittävästi viime vuoden vastaavista ja erityisesti tuotantoon kohdistuvat investoinnit tulevat laskemaan.

Euroopan keskuspankin tuottamien tietojen mukaan euroalueen inflaatio on jatkanut hidastumistaan ja tipahti helmikuussa 2024 Suomessa 1,1 prosenttiin, mitä voidaan pitää merkittävänä muutoksena verrattaessa reilun vuoden takaiseen huippuun marraskuussa 2022, jolloin inflaatio oli 9,1 prosenttia. Kuluttajien ostovoimaa parantavasta käänteestä huolimatta, inflaatio on edelleen merkittävä haaste

elinkeinoelämälle. Rahoituskustannusten nousu on myös merkittävä rasite. Tilanne näkyy konkreettisesti esimerkiksi asuntorakentamisessa, missä asunnonostajat ovat epävarmoja uusien lainojen ottamisessa, valmiit tai valmistumassa olevat asunnot rasittavat rakennusliikkeiden taloudellista tilannetta ja uuteen tuotantoon on vaikea saada rahoitusta.

Uudenmaan alueasiantuntijoiden arvioissa rakennusalan tilanne nousee säännöllisesti keskusteluun. Pandemian jäljiltä yritysten kriisinkestävyys on heikko ja todennäköisesti tilanteeseen joudutaan etsimään merkittäviä ratkaisuja. Rakentamisen volyymi vaihtelee alueella suuresti ja erityisesti pääkaupunkiseudulla, jolloin on todennäköistä, että nousu tulee olemaan myös hyvin jyrkkä käänteen tapahtuessa. Hyvin negatiivisesta nykyhetkestä huolimatta usko tulevaisuuteen on voimakas. Sen vuoksi myös osaavasta työvoimasta ollaan huolissaan, koska nykyisessä tilanteessa tapahtuu alanvaihtoa, mikä nähtiin esimerkiksi jo 90-luvun laman aikana. Lisäksi paljon asiantuntijatehtävissä toimivia on eläköitymässä. Opiskelijamäärät niin ammatillisella kuin korkeakoulutasolla ovat laskeneet, ja tilanteesta huolimatta nähdään tärkeänä ylläpitää alan vetovoimaa ja houkutella tulevaisuuden tekijöitä koulutukseen.

Vaikka asuntorakentaminen onkin ollut vaikeuksissa, Uudellamaalla rakennetaan kuitenkin myös paljon uutta. Esimerkiksi uusia datakeskushankkeita on suunnitteilla ja valmistelussa ainakin Länsi-Uudellamaalla Lohjalle ja KUUMA-alueella Järvenpäähän, Keravalle, Mäntsälään ja Vihtiin. Vastaavasti myös investointeja ja toiminnan laajennusta tehdään, kun esimerkiksi maailman suurin kaapelinvalmistaja Prysmian Group laajentaa Kirkkonummella sijaitsevaa tehdastaan 220 milj. euron investoinnilla tuplaten sen tuotannon. KUUMA-alueen entisestään vahva asema logistiikan alalla on myös vahvistumassa, kun Keskon hankkeet rakentaa uudet logistiikkakeskukset niin Hyvinkäälle kuin Nurmijärvelle etenevät ja myös Tokmanni rakentaa uutta logistiikkakeskusta Mäntsälään.

Rakennusteollisuuden kevään 2024 suhdannekatsauksessa todetaan, että tänä vuonna odotetaan kasvua julkiseen palvelurakentamiseen. Alueasiantuntijat kertovatkin panostuksista kuntapalveluihin, kuten esimerkiksi Askolassa ja Lohjalla, joissa on suunnitteilla uusien lukioiden rakentamiset. Näiden lisäksi myös muissa kunnissa kaavoitetaan koulutus- ja yrityskampuksia sekä muita palveluita.

Kunnallisten toimijoiden ja elinkeinoelämän yhteistyö nousee alueasiantuntijoiden puheenvuoroissa esiin, kun valtion vastuulla olleet yrityspalvelut siirtyvät lakiuudistuksen myötä uusille työllisyysalueille vuodesta 2025 alkaen. Kunnat pääsevät

kehittämään paikallisia ratkaisuja yksin ja yhteistyössä muiden kanssa, mikä vahvistaa alueiden elinvoimaa ja kilpailukykyä asiakaslähtöisillä palveluilla sekä hyödyntämällä kuntaekosysteemin mahdollisuuksia.

Yrityspalvelut tulevat olemaan tärkeässä osassa, koska uusia yrityksiä perustetaan kiitettävästi ympäri Uuttamaata, vaikka valtakunnallisesti määrät ovat laskeneet. Alueasiantuntijat kertovat, että esimerkiksi pienemmissä kunnissa kuten Askolassa, Loviisassa, Karkkilassa ja Mäntsälässä perustettujen yritysten määrä kasvaa tai on pysynyt huippuvuosien tasolla. Yrityspalveluita kaivataan myös johtuen siitä, että kentällä on nähtävissä kahtiajakautumista niiden välille, joilla menee paremmin ja toisilla huonommin, joten tuki molemmille on tarpeellinen.

Kaupanalalla toimijat rakentavat uusia toimipisteitä useissa Uudenmaan kunnissa mutta viime vuosien positiivinen kehitys on hidastunut, millä on vaikutusta jatkossa myös työllisyyteen. Alueella on eriytymistä siinä, kuinka kivijalkakauppa on voitu pitää elinvoimaisena. Helsingin keskustan ongelmat ovat jatkuneet ja kaupan alan yritysten määrä on jopa kääntynyt laskuun. Toisaalta Itä-Uudellamaalla Porvoossa kivijalkaliikkeet yhdessä muun kaupan sekä matkailualan toiminnan kanssa ovat kehittyneet hyvin ja uusia yrityksiä syntyy alueelle.

Matkailualalla tilanne on ollut haasteellinen, vaikka kotimaan matkailun tilanne on parantunut ja myös ulkomaalaisten turistien määrä on lisääntynyt viime vuosina. Itärajan sulku ja Aasian matkailijoiden raju väheneminen näkyy selkeästi alalla. Pandemian vuodet olivat raskaat ja viimeaikainen kustannusten nousu on iskenyt voimakkaasti alaan. Esimerkiksi Helsingissä hotelliyöpymisten määrä on vähentynyt reilun viidenneksen vuoteen 2019 verrattaessa, mikä on enemmän kuin muissa Pohjoismaiden pääkaupungeissa. Tukholmassa ollaan myös edelleen kymmenyksen miinuksella, mutta Kööpenhaminassa ja Oslossa tilanne on kääntynyt jo positiiviseksi. Matkailua joka tapauksessa kehitetään Uudellamaalla esimerkiksi Porvoonjoen mitalla -hankkeen avulla.

Vihreän siirtymän mahdollisuudet ovat pinnalla alueasiantuntijoiden arvioissa. Rahoituksen saatavuus eri hankkeisiin on tunnistettu ja kunnalliset sekä yksityiset toimijat etsivät aktiivisesti vaihtoehtoja. Itä-Uudellamaalla on käynnissä useita merkittäviä investointihankkeita kuten Nesteen Porvoon Kilpilahdessa sijaitseva vihreän vedyn tuotantolaitos. Toinen laajalti uutisoitu hanke on norjalaisen Blastr Green Steelin neljän miljardin euron investointi vihreän teräksen tehtaaseen Inkoossa. Alkuperäinen aikataulu oli hyvin kunnianhimoinen ja varsinainen päätös rakentamisesta tehdään todennäköisesti vuonna 2025.

Työmarkkinoiden tilanne ja näkymät

Talouden taantuma ja heikko suhdannetilanne näkyvät alueen työmarkkinoiden tilanteessa, mutta tämä huomioon otettuna voidaan työllisyystilannetta pitää hyvänä. Pahimmat ennusteet eivät ole toteutuneet ja selkeästi nähdään lomautusten olevan suosituksi keino työntantajille sopeuttaa kuin irtisanomiset.

Työttömyys Uudellamaalla kääntyi lievään nousuun keväällä 2023 ja kiihtyi syksyn aikana. Nousu tasaantui joulukuun jälkeen ja helmikuussa 2024 työttömien kokonaismäärä oli 13,4 prosenttia edellisvuotta korkeammalla, mikä oli muuta maata 1,2 prosenttiyksikköä suurempi. Työttömien osuus työvoimasta oli vastaavana kuukautena 10,5 prosenttia, mikä alittaa hieman valtakunnallisen keskiarvon. Lomautettujen määrän kasvu on kuitenkin ollut suhteellisen voimakasta ja valtakunnallisesti joka neljäs heistä on uusimaalainen. Lomautusten suosiminen voi olla merkki siitä, että lomautusprosessi on tullut koronapandemian johdosta tutummaksi työkaluksi irtisanomisten sijaan ja mahdollisen talouden palautumisen vuoksi työntajat eivät ole valmiita luopumaan osaavasta työvoimastaan. Tätä vahvistaa oppilaitosten havainto yritysten lisääntyneestä mielenkiinnosta lomautettujen työntekijöiden lisäkoulutukseen.

Alueelliset erot työttömyyden määrässä ja laadussa ovat kuitenkin merkittäviä. Itä- ja Länsi-Uudellamaalla työttömien työnhakijoiden määrän kasvu on ollut valtakunnalliseen keskiarvoon verrattuna hyvin matalaa ja työttömyyden kasvu selittyy pitkälti lomautuksilla.

OP:n alkuvuodesta 2024 toteuttaman suuryritystutkimuksen mukaan vain joka kymmenes kyselyyn osallistuneista yrityksistä tähtää pääsääntöisesti toiminnan laajentamiseen ja edelleen kehittämiseen. Työllistäminen on heikentynyt edellisten neljän vuoden ajan, ja työntekijöiden määrä suuryrityksissä on laskenut eikä tämä trendi muiden arvioiden pohjalta ole kääntymässä lyhyellä aikavälillä. Toisaalta työvoiman saatavuusongelma on helpottanut ja pudonnut ensimmäiseltä sijalta kolmannelle, kun arvioidaan liiketoiminnan merkittävimpiä haavoittuvuuksia. Kohtaanto-ongelma onkin helpottunut niin muiden kyselyiden kuin alueasiantuntijoidenkin mukaan väliaikaisesti, vaikka tulee taas nopeasti esiin talouden piristyessä.

Tammikuussa 2024 julkaistun Pk-yritysbarometrin mukaan Uudellamaalla näkymät henkilökunnan määrän kehityksestä ovat pääsääntöisesti koko maan -3 saldolukua positiivisemmat. Negatiivisin näkemys oli Vantaalla, jossa saldoluku oli -6. Espoon seudun yrittäjät taas näkivät henkilöstön määrän kasvun jopa positiivisena ja saldoluku oli 3.

Vastaavasti Elinkeinoelämän keskusliiton tammikuussa 2024 julkaiseman suhdannebarometrin mukaan odotus henkilökunnan määrän muutoksesta saa saldoluvun -7, eli työntekijöiden määrän odotetaan laskevan. Tilanne on heikentynyt esimerkiksi vuoden takaiseen arvioon, jossa työvoiman määrän odotettiin pysyvän samana. Arvio oli kuitenkin kolmanneksi positiivisin eri alueista ja vain Pohjanmaalla sekä Pohjois-Suomessa tilanne nähtiin parempana.

Koronapandemian jäljessä nähtiin voimakas uusien työpaikkojen määrän kasvu, joka saavutti huippunsa maaliskuussa 2022. Tämän jälkeen kehitys lähti vastakkaiseen suuntaan ja määrän kehitys muuttui negatiiviseksi syksyn 2022 aikana. Absoluutteisissa määrissä saavutettiin alin taso joulukuussa 2023, jolloin uusien työpaikkojen määrä Uudellamaalla laski alimmilleen seitsemään vuoteen.

Uudenmaan TE-toimiston muutosneuvotteluja koskevien tietojen mukaan muutosneuvottelujen määrät ovat olleet nousussa erityisesti menneen syksyn aikana ja myös alkuvuoden luvut näyttävät kasvua. Alkuvuoden neuvotteluiden vaikutukset tulevat näkyviin työllisyyden osalta kuitenkin viiveellä pitkin kevättä ja kesän aikana. Painotus on selkeästi lomautuksissa, vaikka myös irtisanomisista on odotettavissa. Toimialoista muutosneuvotteluita on kohdistunut eniten hallinto- ja tukipalvelutoimintaan, koska heikossa suhdannetilanteessa työnantajat sopeuttavat helposti näistä toiminnoista ja Uudellemaalle keskittyy paljon esimerkiksi yritysten pääkonttoreita, jolloin vaikutukset näkyvät Uudellamaalla, vaikka tuotanto sijaitsisi muualla.

Toimialoista merkittävin muutos on nähty rakentamisen puolella. Työttömyys on noussut tasaisesti ja vuoden 2024 alun perusteella työttömyyden kasvu on tasaantunut, mutta aikaisempiin vuosiin verrattuna se ei ole laskenut kausivaihtelun seurauksena, vaan jäänyt korkealle tasolla. Vuosi 2024 on alkanut hieman positiivisemmin, mutta nopeaa nousua ei ole nähtävissä. Rakennusteollisuuden maaliskuussa julkaistun kevään 2024 suhdannekatsauksen mukaan rakentaminen on heikentynyt kaikilla sektoreilla ja erityisen dramaattinen muutos on tapahtunut asuntorakentamisessa, jossa pudotusta on ollut 11 % vuonna 2023, mikä on selvästi enemmän kuin finanssikriisin aikana. Käynnissä olevat työmaat kannattelevat toimintaa vielä, mutta työllisyys- ja työttömyyskehityksessä pahin on vielä arvion mukaan edessä. Ensi vuoden loppuun mennessä alalta on poistumassa 20 000 työpaikkaa, mutta on vielä vaikeaa arvioida, miten tämä vaikuttaa Uudenmaan tilanteeseen kokonaisuudessa.

Rakennusalan tilanne heijastuu myös työllisyyteen logistiikan ja kaupan, erityisesti tukkukaupan, toimialoille. Esimerkiksi helmikuussa 2024 rahdinkäsittelijöiden, varastotyöntekijöiden ym. uusien työpaikkoja oli Uudellamaalla 55,5 prosenttia

edellisvuotta vähemmän ja työttömien työnhakijoiden määrä oli noussut 13,6 prosenttia. Teollisuuden toimialalla on ollut myös heikentymistä tilauskantojen heikentymisen vuoksi, mutta alalla on näkyvissä jakautumista riippuen kohdemarkkinoista.

Pääkaupunkiseudulla tilanne on monitahoinen ja vaikka näkymät ovat paikoin synkkiä, on myös toivoa tulevasta elpymisestä. Esimerkiksi väestönkasvu jatkuu positiivisena, alueella myös investoidaan edelleen ja sen infrastruktuuria kehitetään monin tavoin. Yhteistyö eri alueellisten toimijoiden välillä on tärkeää ja nousee esiin keskusteluissa erityisesti koulutuksen osalta. Tätä voidaan toteuttaa monella tapaa eli tarjoamalla muutos-, täydennys- tai jälleenkoulutusta suhdannetilanteesta kärsineelle työvoimalle, mutta samalla panostaen nuorten ja maahanmuuttajien koulutukseen vastaten osaavan työvoiman kysyntään.

KUUMA-alueella nousee paljon samoja teemoja työvoiman koulutukseen liittyen kuin pääkaupunkiseudulla, ja alueen yritykset nostavat toiseksi suurimmaksi kasvun esteeksi juuri osaavan työvoiman saatavuuden. Muutokset luovat painetta uusien toimintamallien kehittämiseksi jatkossa, kun esimerkiksi työllisyyspalvelut siirtyvät valtiolta kunnille vuoden 2025 alussa tai kuinka jatkossa järjestetään koulutusta jo työelämässä oleville aikuiskoulutustuen poistumisen johdosta. Positiivisena näkymänä alueelle kohdistuu paljon muuttoliikettä ja maahanmuuttajien määrän kasvu näkyy niin alueen asukkaissa kuin opiskelijoissa. KUUMA-alueella on myös merkittävä määrä peruskoulun varassa olevia nuoria, joissa nähdään potentiaalia.

Länsi-Uudellamaalla lomautusten suuri kasvu on tahtunut ja esimerkiksi teollisuuden toimialalla on jopa menty vastakkaiseen suuntaan nopeasti, kun pessimistiset odotukset eivät olekaan toteutuneet ja päinvastoin kansainvälisille markkinoille suuntautuvien toimijoiden tilanne on ollut hyvä. Työvoiman tarpeissa näkyy selkeästi se, mille markkinoille yritykset suuntaavat.

Itä-Uudellamaalla on käynnissä positiivinen kierre, joka ruokkii alueen yleistä tunnelmaa hyvään suuntaan. Vaikka alueen sisällä on merkittäviä eroja, on alueella paljon suuria työnantajia ja investointeja asumiseen sekä koulutukseen. Suuret hankkeet kuten Kilpilahden teollisuusalue, ovat avanneet merkittäviä mahdollisuuksia alueen paikallisille toimijoille. Kuten muilla alueilla, samoin Itä-Uudellamaalla valmistaudutaan työllisyyspalveluiden siirtymiseen valtiolta kunnille vuoden 2025 alusta ja rakennetaan uusia toimintamalleja kuntien väliseen yhteistoimintaan.

Kehityssuuntia koskevat arviot

Uusimaa

Arviointiasteikko: (++) paljon parempi, (+) parempi, (0) ennallaan, (-) heikompi, (--) paljon heikompi

	Tilanne nyt verrattuna vuoden takaiseen	Tilanne 6 kk kuluttua verrattuna nykyhetkeen	Tilanne 12 kk kuluttua verrattuna nykyhetkeen
Elinkeinoelämä ja yritystoiminta	-	0	+
Työttömyyden määrä	-	0	0
Työvoiman saatavuus	0	0	0

Helsingin seutukunta

Espoo, Helsinki, Hyvinkää, Järvenpää, Karkkila, Kauniainen, Kerava, Kirkkonummi, Lohja, Mäntsälä, Nurmijärvi, Pornainen, Sipoo, Siuntio, Tuusula, Vantaa, Vihti

Arviointiasteikko: (++) paljon parempi, (+) parempi, (0) ennallaan, (-) heikompi, (--) paljon heikompi

	Tilanne nyt verrattuna vuoden takaiseen	Tilanne 6 kk kuluttua verrattuna nykyhetkeen	Tilanne 12 kk kuluttua verrattuna nykyhetkeen
Elinkeinoelämä ja yritystoiminta	-	0	+
Työttömyyden määrä	-	-	0
Työvoiman saatavuus	0	0	0

Loviisan seutukunta

Lapinjärvi, Loviisa

Arviointiasteikko: (++) paljon parempi, (+) parempi, (0) ennallaan, (-) heikompi, (--) paljon heikompi

	Tilanne nyt verrattuna vuoden takaiseen	Tilanne 6 kk kuluttua verrattuna nykyhetkeen	Tilanne 12 kk kuluttua verrattuna nykyhetkeen
Elinkeinoelämä ja yritystoiminta	-	0	0
Työttömyyden määrä	-	0	0
Työvoiman saatavuus	0	0	0